

IVANOVSKI proti Bývalé jugoslávské republice Makedonii (č. 29908/11)

Rozsudek z 21. ledna 2016

Nespravedlnost lustračního řízení vedeného proti předsedovi Ústavního soudu způsobená poznámkami premiéra učiněnými během řízení. V roce 2009 stěžovatel, který v té době vykonával funkci předsedy Ústavního soudu, předložil lustrační komisi prohlášení o nespolečnosti se státní bezpečností na základě lustračního zákona z roku 2008, podle kterého byla spolupráce se státní bezpečností v letech 1944 až 2008 překážkou k výkonu veřejné funkce. Dne 28. září 2010 lustrační komise konstatovala, na základě dokumentů získaných ze státního archívu, že stěžovatel nesplnil podmínku pro výkon veřejné funkce podle lustračního zákona, neboť existovalo svědectví, že spolupracoval se státní bezpečností poté, co byl vyslechnut v roce 1964 v souvislosti se svým zapojením do nacionalistické skupiny fungující na vysoké škole. Ze spisů státní bezpečnosti byl vyloučen v roce 1983. Před i během lustračního řízení vedeného proti stěžovateli probíhala divoká veřejná debata mezi vládními politiky a Ústavním soudem, v níž politici vážně kritizovali rozhodnutí Ústavního soudu o tom, že je třeba zrevidovat, pozastavit a zrušit některá ustanovení lustračního zákona. Zejména dne 24. září 2010, když lustrační řízení dosud běželo, předseda vlády zveřejnil otevřený dopis, ve kterém prohlásil, že lustrační komise zjistila, že člen Ústavního soudu spolupracoval se státní bezpečností a stál za soudními rozhodnutími nařizujícími zrušení některých vládních legislativních reforem.

Stěžovatel požádal o přezkoumání rozhodnutí lustrační komise, ale jeho žádost byla správním soudem zamítnuta a stejně tak bylo zamítnuto i jeho odvolání k Nejvyššímu soudu. V dubnu 2011 byl z funkce předsedy Ústavního soudu odvolán a vyloučen z možnosti zastávat veřejné funkce na dobu pěti let.

Před ESLP stěžovatel namítal porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy s tím, že mu byl znemožněn přístup k soudu a že lustrační řízení nebylo spravedlivé.

ESLP konstatoval, že při přezkoumávání rozhodnutí lustrační komise správní soud i Nejvyšší soud byly soudy mající plnou jurisdikci. Správní soud vyslechl znalce, kterého navrhl stěžovatel. Za daných okolností bylo možno konstatovat, že stěžovatel měl přístup k soudu ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, k jehož porušení nedošlo.

Pokud šlo o údajnou nespravedlnost lustračního řízení, ESLP považoval za důležitý prvek otevřený dopis, který byl zveřejněn ještě v průběhu řízení, ve kterém předseda vlády použil původní názor lustrační komise, že stěžovatel spolupracoval se státní bezpečností. ESLP neměl důvod spekulovat o účinku, jaký premiérovo prohlášení mělo na průběh řízení. Omezil se pouze na konstatování, že ovlivnilo rozhodnutí ve stěžovatelův neprospěch, a bylo v podstatě neslučitelné s pojmem „nezávislý a nestranný soud“. Názor ESLP byl navíc podpořen názorem vyjádřeným ve zprávě o pokroku Evropské komise týkajícího se Bývalé jugoslávské republiky Makedonie z 9. listopadu 2010, že lustrační řízení v případě stěžovatele „zakládalo obavu o nátlaku, který byl vyvolán na nezávislost soudnictví“. Tyto úvahy stačily k tomu, aby ESLP konstatoval, že řízení ve svém celku neuspokojilo zásady spravedlivého řízení ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, který tak byl porušen.